

Ενημερωτικό σημείωμα: Σχέδιο Νόμου για τη Γεωθερμία

Η γεωθερμική ενέργεια στην Ελλάδα

Η Ελλάδα, λόγω των κατάλληλων γεωλογικών συνθηκών, διαθέτει πλούσιο γεωθερμικό δυναμικό και θεωρείται από τις πλέον ευνοημένες χώρες παγκοσμίως. Έως σήμερα, σε 30 περιοχές σε όλη τη χώρα έχουν εντοπιστεί γεωθερμικά πεδία τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν για άμεσες χρήσεις, με ήπιο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, σε διάφορους παραγωγικούς τομείς: στον πρωτογενή τομέα, με τη μείωση του ενεργειακού κόστους στη γεωργία και τις ιχθυοκαλλιέργειες, στη μεταποίηση καθώς και στη θέρμανση κατοικιών, σχολείων και νοσοκομείων. Εντούτοις, παρά τη μεγάλη σημασία που έχει η ανάπτυξη της Γεωθερμίας, ως Ανανεώσιμη Πηγή Ενέργειας (ΑΠΕ), τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, μόνο ένα μικρό μέρος του διαθέσιμου δυναμικού αξιοποιείται σήμερα, κυρίως για ιαματικό τουρισμό, εξαιτίας των εμποδίων που θέτει το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο.

Στόχος του νομοσχεδίου

Με το νομοσχέδιο για τη γεωθερμική ενέργεια, το θεσμικό πλαίσιο εκσυγχρονίζεται λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς πρακτικές, γίνεται ευέλικτο ώστε να απελευθερώνεται το γεωθερμικό δυναμικό στο τοπικό παραγωγικό δυναμικό και θέτει αυστηρούς κανόνες ώστε να αποτραπούν οι αρνητικές εμπειρίες προηγούμενων ετών και να καλλιεργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης με τις τοπικές κοινωνίες για την αξιοποίηση αυτής της μορφής ΑΠΕ.

Ειδικότερα, το νομοσχέδιο:

- Αποσκοπεί στην απλούστευση των διαδικασιών έκδοσης αδειών για την αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων και τη μείωση της γραφειοκρατίας, διασφαλίζοντας παράλληλα με συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις το δημόσιο συμφέρον και τη βιωσιμότητα του πόρου. Αντί για χρονοβόρες διαδικασίες που απαιτούνταν βάσει του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου (Ν. 3175/2003), με το νέο σχέδιο νόμου η διενέργεια διαγωνισμού θα γίνεται σε ένα μήνα. Η αξιοποίηση θα γίνεται στο πλαίσιο ενός σχεδίου αιεφόρου ανάπτυξης της περιοχής, με απώτερο σκοπό την ορθή χρήση του και την προστασία της ανανεωσιμότητας του φυσικού πόρου.
- Δίνει έμφαση στην ανάπτυξη των γεωθερμικών πεδίων με θερμοκρασία έως 90°C, αποσκοπώντας στην αξιοποίησή τους για άμεσες χρήσεις που έχουν ήπιο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Αυτά τα γεωθερμικά πεδία, μπορούν να καλύψουν μια σειρά από ενεργειακές ανάγκες (π.χ. θέρμανση ιχθυοκαλλιεργειών, θερμοκηπιακές καλλιέργειες, ξήρανση αγροτικών προϊόντων, θέρμανση και ψύξη κατοικιών, αφαλάτωση νερού, θέρμανση κολυμβητηρίων, λειτουργία λουτροθεραπευτικών εγκαταστάσεων) και να παίξουν καθοριστικό ρόλο στην ενεργειακή αυτονομία των περιοχών.

Περιεχόμενο

Οι βασικοί άξονες του νέου νομοσχεδίου είναι οι εξής:

1. Απλουστεύεται η κατηγοριοποίηση των γεωθερμικών πεδίων. Πιο συγκεκριμένα, τα γεωθερμικά πεδία θα διακρίνονται σε τοπικού (θερμοκρασία ρευστού 30-90°C) και εθνικού ενδιαφέροντος (θερμοκρασία ρευστού άνω των 90°C). Επιπρόσθετα, οι ευρύτεροι χώροι μέσα στους οποίους υπάρχουν ενδείξεις παρουσίας γεωθερμικού δυναμικού θερμοκρασίας έως 90°C και δεν έχουν ακόμη χαρακτηριστεί με ΦΕΚ, ονομάζονται περιοχές γεωθερμικού ενδιαφέροντος.
2. Αυξάνεται η ελάχιστη θερμοκρασία καθορισμού γεωθερμικού δυναμικού κατά 5°C, δηλαδή από τους 25°C, αναπροσαρμόζεται στους 30°C, παρέχοντας τη δυνατότητα αξιοποίησης αρκετών αγροτικών γεωτρήσεων για άρδευση. Επιπλέον, θεσμοθετείται η σύσταση Επιτροπών Αντιμετώπισης Προβλημάτων, με σκοπό την εξέταση σχετικών προκλήσεων.
3. Ως φορέας διαχείρισης των τοπικών γεωθερμικών πεδίων (θερμοκρασία ρευστού 30-90°C), θα λειτουργεί η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, αναλαμβάνοντας ρυθμιστικό και συντονιστικό ρόλο σε ό,τι αφορά τη διενέργεια της διαγωνιστικής διαδικασίας για την παραχώρηση δικαιώματος μίσθωσης στους ενδιαφερόμενους.
4. Στα τοπικού ενδιαφέροντος πεδία, η διαδικασία διαγωνισμού προκαλείται πλέον με αίτηση του ενδιαφερομένου και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση προχωρεί σε δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, διάρκειας 30 ημερών, από την ημέρα που εκδηλώνεται ενδιαφέρον. Με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, ειδικά για τις περιοχές γεωθερμικού ενδιαφέροντος, περνούσαν αρκετά χρόνια μέχρι τον χαρακτηρισμό του πεδίου. Το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ) έκανε τις απαιτούμενες έρευνες με σκοπό την αναγνώριση της περιοχής ως γεωθερμικό πεδίο με ΦΕΚ και έπειτα ήταν στην διακριτική ευχέρεια της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εάν και τότε θα διενεργούσε διαγωνισμούς.
5. Στα εθνικού ενδιαφέροντος γεωθερμικά πεδία (θερμοκρασία ρευστού άνω των 90°C), η αρμοδιότητα προκήρυξης διαγωνισμού και σύναψης σύμβασης μίσθωσης ανήκει στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
6. Δίνεται έμφαση στη διαχείριση των γεωθερμικών πεδίων, που πλέον ορίζεται ως το σύνολο των δραστηριοτήτων που ρυθμίζουν την εκμετάλλευση του γεωθερμικού ρευστού από τα υπόγεια γεωθερμικά συστήματα, με σκοπό τη βιώσιμη, ορθολογική και ολοκληρωμένη αξιοποίηση του και αναφέρεται στο σύνολο του πεδίου.
7. Θεσπίζονται ανταποδοτικά οφέλη, από τα μισθώματα, για τις τοπικές κοινωνίες στις οποίες αναπτύσσεται η γεωθερμία. Ποσοστό 10% του ποσού των ετήσιων αναλογικών μισθωμάτων θα διατίθεται στους Δήμους.
8. Την παρακολούθηση και τον έλεγχο σε επιστημονικό επίπεδο σε όλα τα γεωθερμικά πεδία της χώρας αναλαμβάνει το ΙΓΜΕ.

9. Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις πέραν του ΙΓΜΕ, μπορούν να επιλέξουν επιστημονικούς συμβούλους από οιοσδήποτε επιστημονικό, ερευνητικό ή ακαδημαϊκό φορέα, ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, είτε ακόμη και μεμονωμένους επιστήμονες προκειμένου να τις βοηθηθούν στο έργο τους.
10. Συντάσσεται Εθνικό Μητρώο Σημείων Αξιοποίησης Γεωθερμίας και συνοδή διαδικτυακή πύλη στο Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Στο Μητρώο αυτό θα καταγραφεί το σύνολο των γεωτρήσεων και των εγκαταστάσεων άντλησης και επανεισαγωγής, οι οποίες έχουν κατασκευαστεί με σκοπό την αξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού στην χώρα.
11. Συντάσσεται Εθνικό Μητρώο Καταγραφής και Παρακολούθησης Γεωθερμικών Σημείων και συνοδή διαδικτυακή πύλη στο ΙΓΜΕ. Στο Μητρώο αυτό θα καταγραφεί το σύνολο των Θερμών Πηγών της χώρας, καθώς και των σταθμών παρακολούθησης των γεωθερμικών πεδίων.
12. Το ΙΓΜΕ, στα πλαίσια του ρόλου του ως ο θεσμοθετημένος σύμβουλος της Ελληνικής Πολιτείας σε θέματα γεωθερμίας με τις προαναφερθείσες ενέργειες, ουσιαστικά, καθίσταται:
 - i. εθνικός φορέας παρακολούθησης της γεωθερμίας στην Ελλάδα
 - ii. συντάκτης του Εθνικού Μητρώου Καταγραφής και Παρακολούθησης Γεωθερμικών Σημείων
 - iii. ένα δωρεάν επιστημονικό εργαλείο για τις αποκεντρωμένες διοικήσεις που αναλαμβάνουν το ρόλο της διαχείρισης των τοπικών γεωθερμικών πεδίων

Τα οφέλη ανάπτυξης της γεωθερμίας

Η αξιοποίηση της γεωθερμίας μπορεί να συμβάλλει σημαντικά και ποικιλοτρόπως στην οικονομική ανάπτυξη ευρύτερων περιοχών και στη δημιουργία πυρήνων οικονομικής δραστηριότητας.

Ενδεικτικά, η ανάπτυξη της γεωθερμίας μπορεί να συμβάλλει:

- ✓ στην οικονομική ανάπτυξη σε τοπικό και εθνικό επίπεδο
- ✓ στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- ✓ στη μείωση χρήσης ορυκτών καύσιμων σε εθνικό επίπεδο
- ✓ στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- ✓ στην αειφόρα ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών
- ✓ στην παραγωγή εκτός εποχής αγροτικών προϊόντων
- ✓ στη μείωση εισαγωγών και στην αύξηση των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων σε εθνικό επίπεδο
- ✓ στην περαιτέρω αύξηση του ιαματικού τουρισμού

Επιπλέον, ο νέος θεσμός των Ενεργειακών Κοινοτήτων, μπορεί να αποτελέσει καινοτόμο εργαλείο για την αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού, στην κατεύθυνση της στήριξης και της ενεργούς συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών.

Γεωθερμικά Πεδία - Αναγνωρισμένα με ΦΕΚ

ΤΟΠΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

- A. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ
1. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Αγκίστρου Ν. Σερρών
 2. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Σιδηροκάστρου Ν. Σερρών
 3. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Λιθότοπου Ηράκλειας
 4. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Θέρμων Νιγρίτας Ν. Σερρών
 5. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Λαγκαδά Ν. Θεσσαλονίκης
 6. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Λεκάνης Ανθεμούντα Ν. Θεσ/νίκης
 7. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Ελαιοχωρίων Χαλκιδικής
 8. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Σάνης - Αφύτου Κασσάνδρας
 9. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Αρίστηνου Αλεξανδρούπολης
 10. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Σαππών
 11. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Λίμνης Μητρικού
 12. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Ν. Κεσσάνης Ξάνθης
 13. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Ν. Εράσμιου - Μαγγάνων Ν. Ξάνθης
 14. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Ερατεινό – Καβάλας
 15. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Νέας Απολλωνίας Ν. Θεσσαλονίκης
 16. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Ακροποτάμου Καβάλας
 17. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Νυμφόπετρας Π.Ε. Θεσσαλονίκης
- B. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
1. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Συκιών Άρτας
 2. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Αετού Π.Ε. Φλώρινας
- Γ. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
1. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Δαμάστας Ν. Φθιώτιδας
 2. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Λιχάδων - Εύβοιας
- Δ. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ & ΙΟΝΙΟΥ
1. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Σουσακίου Ν. Κορινθίας
 2. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Ρίζας - Αντιρίου
- E. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ
1. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Αργένου νήσου Λέσβου
 2. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Στύψης νήσου Λέσβου
 3. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Πολιχνίτου νήσου Λέσβου
 4. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Νενήτων νήσου Χίου
 5. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας νήσου Σαντορίνης
 6. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας νήσου Μήλου
 7. Γεωθερμικό πεδίο χαμηλής ενθαλπίας Θυμαίων νήσου Χίου

ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

- A. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ
1. Γεωθερμικό πεδίο υψηλής ενθαλπίας νήσου Μήλου
 2. Γεωθερμικό πεδίο υψηλής ενθαλπίας νήσου Νισύρου